

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Slavomíra Nováka a soudkyň Mgr. Jany Jurečkové a Mgr. Andrey Veselé ve věci

žalobce: nezl. V. U., nar. X, X
proti
žalovanému: Ministerstvo vnitra České republiky
sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem,

takto:

- I. Zásah žalovaného spočívající v tom, že žalobci vrátil dne 10. 10. 2024 jeho žádost o dočasnou ochranu, zaevidovanou pod č. j. OAM-0403725/DO-2024, jako nepřijatelnou, byl nezákonný.
- II. Žalovanému se zakazuje pokračovat v porušování práv žalobce a přikazuje se mu, aby obnovil stav před vrácením žádosti žalobce o dočasnou ochranu ze dne 10. 10. 2024, zaevidovanou pod č. j. OAM-0403725/DO-2024.
- III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

Odůvodnění:

I.

Základ sporu

1. Žalobce se podanou žalobou domáhá vydání rozsudku, kterým by soud konstatoval, že zásah žalovaného spočívající v tom, že dne 6. 12. 2024 žalobci vrátil žádost o dočasnou ochranu jako nepřijatelnou, byl nezákonný. Zároveň požaduje, aby soud zakázal žalovanému pokračovat v porušování práv žalobce, a přikázal mu, aby obnovil stav před vrácením žádosti o dočasnou ochranu.
2. Žalobce je občanem Ukrajiny. V žalobě dále uvedl, že vycestoval po začátku války se svou matkou do Německa, kde dne 2. 4. 2022 získal dočasnou ochranu. Z Německa poté dne 26. 6. 2022 opět s matkou odcestoval na Ukrajinu, kde pobýval následující dva roky a v říjnu 2024 přicestoval do České republiky, kde se 10. 10. 2024 pokusil o podání žádosti o dočasnou ochranu, která byla vyhodnocena jako nepřijatelná, neboť žalobce získal dočasnou nebo mezinárodní ochranu v jiném členském státě Evropské unie. Nepřijatelnost byla vyznačena přímo v tiskopisu žádosti.

II.

Obsah žaloby a vyjádření žalovaného

3. Žalobce v žalobě označil postup žalovaného dle § 5 zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaných invází vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Lex Ukrajina.“), za nesprávný a rozporný s podmínkami stanovenými pro udělení dočasné ochrany v prováděcím rozhodnutí Rady (EU) 2022/382 ze dne 4. 3. 2022 (dále též „rozhodnutí Rady (EU) 2022/382“), neboť splňuje podmínky Lex Ukrajina.
4. Žalobce má tedy za to, že ustanovení § 5 odst. 1 písm. c) a d) Lex Ukrajina je v rozporu s čl. 28 směrnice o dočasné ochraně, s čl. 15 preambule prováděcího rozhodnutí a s čl. 2 odst. 1 prováděcího rozhodnutí. Žalovaný prostřednictvím společné evropské platformy pro výměnu informací o žadatelích a držitelích dočasné ochrany (Temporary Protection Platform) zjistil, že žalobce požádal o udělení dočasné ochrany ve Spolkové republice Německo a že mu tato dočasná ochrana byla tamtéž udělena, ovšem v současnosti již jejím držitelem není. Svědčí o tom zkratka „IA“ v rubrice „Type of protection“. Tato zkratka pochází z situace, kdy cizinec držitelem dočasné ochrany v daném členském státě byl, ale již z nějakého důvodu v současnosti není.
5. Žalovaný připomenul, že Platforma pro výměnu informací o držitelích dočasné ochrany mezi členskými státy, tedy takzvaná „Temporary Protection Platform“, pro niž se používá zkratka „TPD“, vznikla na základě čl. 10 a čl. 27 Směrnice Rady č. 2001/55/ES ze dne 20. července 2001, o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími. Směrnice ve zmíněných ustanoveních předpokládá, že členské státy za účelem účinné aplikace prováděcího rozhodnutí Rady EU podle článku 5 této směrnice [v současnosti výše zmíněné rozhodnutí Rady (EU) č. 2022/382] povedou evidenci žadatelů a

držitelů dočasné ochrany, a že si tyto informace budou mezi sebou vyměňovat. Popsanou výměnu informací mezi členskými státy EU předpokládá též zákon č. 65/2022 Sb. ve svém § 5 odst. 6 a v § 6 odst. 4.

6. Byť žalobce není již v Německu držitelem dočasné ochrany, žalovaný má za to, že je stále naplněn důvod pro vyhodnocení jeho žádosti jako nepřijatelné ve smyslu § 5 odst. 1 písm. c) zákona č. 65/2022 Sb. Z formulace toho ustanovení jednoznačně plyne, že k naplnění důvodu nepřijatelnosti žádosti o dočasnou ochranu postačí, pokud cizinec v jiném členském státě o dočasnou ochranu požádal. To, zda ji získal a je stále jejím držitelem, není pro naplnění tohoto důvodu podstatné.
7. Institut nepřijatelnosti žádosti o dočasnou ochranu však není směrnici č. 2001/55/ES nikterak upraven. Jde totiž o institut, který zavádí až česká národní právní úprava, a to v reakci na situace, které při aplikaci směrnice č. 2001/55/ES v praxi nastaly a nastávají. Obecně totiž platí, že implementací směrnice má být především dosaženo cíle, pro který byla přijata. Z tohoto pohledu je podstatný teleologický výklad směrnice. Základním vodítkem pro tento druh výkladu je preambule každé směrnice, ta totiž obvykle shrnuje také důvody, které členské státy vedly k jejímu přijetí. Jde-li o směrnici č. 2001/55/ES, z bodu 8 a 12 její preambule vyplývá, že se jedná o minimální harmonizaci a že členské státy mohou přijmout normy příznivější (nikoliv tedy restriktivnější). Na druhou stranu tentýž bod 8 a dále bod 9 preambule směrnice č. 2001/55/ES říká: „Je proto nezbytné vypracovat minimální normy pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a přijmout opatření k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí na přijímání těchto osob a vyrovnávání se s následky z toho plynoucími. Tyto normy a opatření jsou z důvodů účinnosti, souvislosti a soudržnosti, a zejména proto, aby se předešlo riziku druhotného pohybu osob, vzájemně provázané a na sobě závislé. Měly by proto tvořit jediný právní dokument.“ Směrnice č. 2001/55/ES tedy má bránit druhotnému pohybu osob, ale nemá zabránit tomu, aby držitelé dočasné ochrany požádali o udělení azylu [čl. 17-19 směrnice č. 2001/55/ES]. V bodě 20 a 21 preambule směrnice č. 2001/55/ES se mluví o mechanismu solidarity mezi členskými státy s finančním a kooperačním prvkem. I z tohoto bodu preambule vyplývá, že cílem směrnice není, aby žadatelé požívali nebo žádali o dočasnou ochranu ve více členských státech a tím zbytečně, případně účelově, vyčerpávali kapacity a zdroje členských států. Z pohledu evropského zákonodárce je nežádoucí druhotný pohyb držitelů dočasné ochrany mezi členskými státy, podobně je třeba nahlížet i na situaci, kterou evropský zákonodárce úplně nepředpokládal, tedy druhotný pohyb s dlouhodobou „zastávkou“ v zemi, ve které došlo k událostem, které měly za následek vznik situace hromadného přílivu vysídlených osob. Tedy i z pohledu samotné směrnice č. 2001/55/ES je takové jednání nežádoucí a je jedno, zda se v rámci tohoto pohybu cizinec dočasné ochrany vzdá nebo mu oprávnění k dočasné ochraně zanikne plynutím času.

III.

Posouzení žaloby

8. Městský soud v souladu s § 82 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), přezkoumal popsany skutkový děj. Vycházel při tom ze skutkového a právního stavu ke dni rozhodnutí (§ 87 odst. 1 část věty před

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

středníkem s. ř. s.). Jelikož soud dospěl k závěru, že je nutno s ohledem na značně nejisté právní postavení žalobce řešit věc neodkladně, přistoupil po získání potřebných podkladů k vydání meritorního rozhodnutí ve věci, aniž by rozhodl o žalobcem navrženém předběžném opatření.

9. Mezi žalobcem a žalovaným nebyl rozpor o rozhodném skutkovém stavu věci, tj. že žalobce je občanem Ukrajiny, po vypuknutí války přijel do Německa, kde získal dočasnou ochranu, poté se vrátil na Ukrajinu a teď žádá o dočasnou ochranu v České republice.
10. Dle § 5 odst. 1 písm. c) zák. č. 65/2022 Sb., *je žádost o udělení dočasné ochrany nepřijatelná, jestliže je podána cizincem, který o dočasnou nebo mezinárodní ochranu požádal v jiném členském státě Evropské unie.*
11. Dle § 5 odst. 1 písm. d) zákona č. 65/2022 Sb., *žádost o udělení dočasné ochrany je nepřijatelná, jestliže je podána cizincem, kterému byla udělena dočasná nebo mezinárodní ochrana v jiném členském státě Evropské unie.*
12. Dle ust. odst. 2 § 5 zákona č. 65/2022 Sb., *Ministerstvo vnitra nebo Policie České republiky nepřijatelnou žádost cizinci vrátí a sdělí mu důvod nepřijatelnosti; soudní přezkum je vyloučen.*
13. Městský soud uvádí, že shodnou právní otázkou se správní soudy zabývaly opakovaně, jak ostatně uvedl i žalovaný ve svém vyjádření. Namítá-li žalovaný, že v judikatuře krajských soudů existuje názorový rozpor týkající se aplikace § 5 Lex Ukrajina, což demonstruje odkazem na rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 20. 12. 2023, č. j. 63 A 38/2023-49, pak soud předně akcentuje, že Městský soud v Praze zastává v obdobných skutkových a právních případech v současné době konstantní rozhodovací praxi, byť opačnou než zmíněný krajský soud. Soud odkazuje například na rozhodnutí vydaná zdejším soudem pod sp. zn. 6 A 139/2023, 14 A 158/2023, 9 A 118/2023, 6 A 104/2023, 6 A 82/2023, 18 A 54/2023, 11 A 80/2022 a 5 A 7/2024, 5 A 124/2024- s nimiž se plně ztotožňuje, jak bude rozvedeno níže.
14. Soud se následně zabýval otázkou, zda lze žalobu posoudit jako nepřípustnou s ohledem na znění věty druhé § 5 odst. 2 Lex Ukrajina ve spojení s obecným ustanovením § 6 s. ř. s., podle kterého z rozhodování soudů ve správním soudnictví jsou vyloučeny věci, o nichž tak stanoví tento nebo zvláštní zákon.
15. Povahou úkonu správního orgánu, kterým je fakticky vrácena žádost a žadateli jsou sděleny důvody jejího vrácení, se již zabývala judikatura Nejvyššího správního soudu. V takovém případě se vyřízení žádosti pro nedostatek formy považuje za jiný úkon, který může představovat nezákonný zásah ve smyslu § 82 s. ř. s. (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 5. 2017, č. j. 7 Azs 227/2016-36, publ. pod č. 3603/2017 Sb. NSS).
16. Soud akcentuje, že ve shodě se shora uvedenými rozsudky dospěl k závěru, že předmětná výluka není v souladu s evropským právem, a proto ji nelze aplikovat (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2017, č. j. 6 Azs 320/2017-20, č. 3683/2018 Sb. NSS, body 71 a 72).
17. Městský soud ve shora označených věcech došel k závěru, že *Česká republika žalobce z poskytnutí dočasné ochrany fakticky vyloučila, proto žalobci svědčí právo na podání opravného prostředku dle čl. 29 směrnice o dočasné ochraně. Toto jeho právo bylo soudní výlukou dle § 5 odst. 2 zákona č. 65/2022 Sb. porušeno, proto se žalobce může v souladu s čl. 47 LZPEU*

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

domáhat nápravy před soudem, neboť mu žalovaný svým postupem upřel právo podání žádosti o dočasnou ochranu a její případné získání mající původ ve směrnici o dočasné ochraně.

18. Osmý senát se s tímto závěrem ztotožňuje a v podrobnostech odkazuje na odůvodnění těchto rozsudků, které jsou dostupné na www.nssoud.cz.
19. Městský soud se dále věnoval posouzení, zda jsou splněny podmínky pro řízení o žalobě na ochranu proti nezákonnému zásahu a zda žaloba byla podána důvodně.
20. Ochranu podle § 82 a násl. s. ř. s. může správní soud poskytnout tehdy, jsou-li kumulativně splněny podmínky, aby žalobce byl přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením („zásahem“ v širším smyslu) správního orgánu, které nejsou rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka). Není-li byt' jen jediná z uvedených podmínek splněna, nelze žalobci ochranu podle § 82 a násl. s. ř. s. poskytnout (k tomu více viz například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 3. 2008, č. j. 2 Aps 1/2005-65, č. 603/2005 Sb. NSS).
21. V této věci má soud za to, že jsou splněny první, druhá a pátá podmínka, neboť vrácení žádosti o dočasnou ochranu žalobci pro nepřijatelnost představuje přímý zásah do jeho práv, a to bez ohledu na to, že mu již byla dočasná ochrana udělena v jiném členském státě Evropské unie. Jedná-li se o hodnocení předmětného úkonu, lze vyjít z existující judikatury, podle které bránění v podání žádosti či její nepřijetí mohou představovat nezákonný zásah (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 5. 2017, č. j. 10 Azs 153/2016-52, č. 3601/2017 Sb. NSS). Čtvrtá podmínka výše uvedeného testu je tedy taktéž splněna.
22. Zbývá tedy posoudit, zda žádost o dočasnou ochranu byla žalobci vrácena jako nepřijatelná v souladu s právními předpisy či nezákonně.
23. Městský soud ve shora uvedených rozsudcích uzavřel, že *směrnice o dočasné ochraně je postavena na konstrukci, že členské státy mohou být vůči vysídleným osobám vstřícnější, rozhodně však nemohou stanovit těmto osobám podmínky méně příznivé. Takovou nepovolenou situaci představuje zavedení institutu nepřijatelnosti dle § 5 odst. 1 písm. c) a d) Lex Ukrajina, neboť žadatelům stanovil směrnici nepředpokládaný důvod pro možnost požádat o dočasnou ochranu. Dotčená úprava je v rozporu se směrnicí o dočasné ochraně, která má v tomto případě přímý účinek, který vylučuje postup podle § 5 odst. 1 písm. c) a d) Lex Ukrajina. Proto soud toto ustanovení neaplikoval. Tudíž žalovaný tím, že žalobci vrátil jeho žádost o dočasnou ochranu pro nepřijatelnost, zasáhl do práv žalobce nezákonným způsobem. Na uvedeném nemůže nic změnit ani účel či pohnutky, pro které žalobce žádala (znovu) o udělení dočasné ochrany v České republice. Nadále totiž platí, že označení jeho žádosti jako nepřijatelné bylo v rozporu s evropskými předpisy.*
24. Osmý senát shodně s těmito rozsudky proto uvádí, že důvod nepřijatelnosti dle § 5 odst. 1 písm. d) zákona o dočasné ochraně je v rozporu se směrnicí o dočasné ochraně. Proto žalobě vyhověl a podle § 87 odst. 2 s. ř. s. rozsudkem určil, že zásah je nezákonný (výrok I) a žalovanému zakázal v porušování práv žalobce pokračovat (výrok II).

IV. Závěr a náklady řízení.

25. Soud shrnuje, že soudní výluka je ve vztahu k důvodům nepřijatelnosti dle § 5 odst. 1 písm. d) zákona č. 65/2022 Sb. v rozporu s evropským právem a nelze ji aplikovat. Proto soud žalobu projednal a shledal, že je důvodná. Důvod nepřijatelnosti dle § 5 odst. 1 písm. d) citovaného zákona je v rozporu se směrnicí o dočasné ochraně a prováděcím rozhodnutím.
26. O nákladech řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce byl s žalobou v celém rozsahu úspěšný, proto má právo na náhradu nákladů řízení. Žalobci však žádné takové náklady nevznikly (žalobce je osvobozen od placení soudního poplatku). Soud proto rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha dne 19. března 2025

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

JUDr. Slavomír Novák v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.